

Na osnovu čl. 5. stav (1) tačka h) i 19. stav (1) tačka c) Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 75/17) i čl. 7. stav (1) tačka h) i 12. stav (1) tačka d) Statuta Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj 03/18), Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, na sjednici održanoj 08.10.2024. godine donosi

**ODLUKU O POSEBNIM MJERAMA KOJE
LIZING DRUŠTVO I MIKROKREDITNA ORGANIZACIJA PRIMJENJUJU U
VANREDNIM OKOLNOSTIMA - POPLAVE IZ OKTOBRA/LISTOPADA 2024. GODINE**

Član 1.

Predmet

- (1) Ovom odlukom utvrđuju se posebne mjere koje lizing društvo i mikrocreditna organizacija (nedepozitna finansijska institucija, u daljnjem tekstu: NFI) primjenjuje u vanrednim okolnostima sa ciljem ublažavanja negativnih ekonomskih posljedica i očuvanja stabilnosti finansijskog sektora Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: FBiH), a koje se odnose na:
 - a) odobravanje olakšica klijentima NFI koji su direktno ili indirektno pogođeni negativnim posljedicama vanrednih okolnosti,
 - b) posebna pravila za upravljanje kreditnim rizikom, koja NFI primjenjuje u slučaju da odobri posebne mjere klijentu.
- (2) NFI odobrava olakšice, odnosno posebne mjere iz člana 3. ove odluke klijentima sa ciljem prevazilaženja poteškoća sa kojima se suočavaju i oporavka u cilju urednog izmirivanja obaveza prema NFI.
- (3) Odredbe ove odluke primjenjuju se na NFI sa sjedištem u FBiH kojima je Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Agencija) izdala dozvolu za rad, kao i organizacioni dijelovi i podružnice NFI sa sjedištem u Republici Srpskoj i Brčko Distriktu koje su registrovane za poslovanje na području FBiH.

Član 2.

Pojmovi

Pojedini pojmovi koji se koriste u ovoj odluci imaju sljedeće značenje:

- a) **Vanredne okolnosti** za potrebe ove odluke podrazumijevaju nepredviđene događaje koji mogu dovesti do materijalnih šteta i spriječenosti klijenata NFI u otplati obaveza na nivoima pogođenih jedinica lokalnih samouprava, kantona ili entiteta u Bosni i Hercegovini, čiji su nastanak proglasili nadležni organi.
- b) **Obaveze** u smislu ove odluke su potraživanja NFI od fizičkih i pravnih lica nastalih po osnovu ukupnog iznosa dospjele i nedospjele glavnice, obračunate i nenaplaćene kamate po lizing i mikrocreditnim ugovorima, naknade, kao i ostali prateći troškovi koji nastaju po lizing i mikrocreditnim ugovorima.
- c) **Klijent NFI** u smislu ove odluke je fizičko ili pravno lice čija je kreditna sposobnost pogoršana, odnosno čiji su izvori za otplatu obaveza smanjeni i time onemogućeno ili će biti onemogućeno izmirivanje obaveza prema NFI, ukoliko je to posljedica negativnog utjecaja vanredne okolnosti.
- d) **Posebne mjere** su mjere privremenog karaktera i odnose se na pružanje mogućnosti odgode plaćanja obaveza, restrukturiranja obaveza ili druge olakšice koje imaju za posljedicu modifikaciju izloženosti koju je NFI odobrila fizičkim i pravnim licima zbog vanrednih okolnosti koje mogu dovesti do otežanog izmirjenja njihovih obaveza prema NFI, uz poduzimanje svih

ostalih mjera za upravljanje kreditnim rizikom radi ublažavanja negativnih posljedica na kreditnu i otplatnu sposobnost klijenta NFI, održivost njegovog poslovanja i poslovanje NFI.

Član 3. Posebne mjere

- (1) Posebne mjere koje NFI može odobriti klijentima iz člana 2. stav (1) tačka c) su:
 - a) moratorij, odnosno odgodu u otplati obaveza, uz obustavljanje obračuna kamata i dodatnih naknada na iznos obaveza za vrijeme trajanja moratorija,
 - b) uvođenje "grace" perioda za otplatu obaveza u slučaju obaveze koja se otplaćuje anuitetno na period od najduže 12 mjeseci,
 - c) produženje krajnjeg roka za otplatu obaveza koje se otplaćuju anuitetno,
 - d) produženje roka dospijeca obaveze sa jednokratnim dospijecom na period od najduže 6 mjeseci, pri čemu bi klijent tokom tog perioda mogao koristiti i dio izloženosti koji je bio neiskorišten na dan modifikacije (primjenjivo u poslovanju lizing društva),
 - e) odobravanje dodatnog iznosa izloženosti za potrebe prevazilaženja njegovih trenutnih poteškoća sa likvidnošću (primjenjivo u slučaju mikrokreditne organizacije),
 - f) prilagođavanje plana oplate srazmjerno smanjenju prihoda ili nekom drugom relevantnom parametru koji određuje NFI i
 - g) druge mjere koje NFI poduzima u cilju olakšanja servisiranja obaveza klijenta, oporavka i uspostave održivog poslovanja klijenta.
- (2) Posebne mjere iz stava (1) ovog člana mogu da uključe i druge modalitete prilagođavanja načina i dinamike oplate obaveza, primjerene olakšice i druge oblike koje NFI samostalno može predložiti kao podršku za klijente iz člana 2. stav (1) tačka c) ove odluke u okviru postojeće regulative.
- (3) U okviru posebnih mjera iz st. (1) i (2) ovog člana, NFI je dužna provoditi sve potrebne aktivnosti radi adekvatnog upravljanja kreditnim rizikom i prilagodbe trenutnim i privremenim okolnostima u poslovanju, sa ciljem stvaranja uslova za naknadni oporavak i ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih vanrednim okolnostima na održivost poslovanja klijenta.
- (4) Tretman posebnih mjera iz ovog člana mogu da imaju mjere koje je NFI odobrila na osnovu pojedinačne analize kreditnog rizika ili rizika portfolija i/ili proizvoda, sektorske strukture izloženosti, na osnovu kojih je procijenila da će odobrene mjere omogućiti u narednom periodu uredno izmirenje obaveza prema NFI.
- (5) NFI će odobravati posebne mjere samo klijentima iz člana 2. stav (1) tačka c) ove odluke.
- (6) NFI je dužna objaviti informacije o posebnim mjerama na svojoj službenoj internet stranici u roku od 15 dana od dana stupanja na snagu ove odluke.

Član 4. Modalitet

- (1) NFI je dužna da za klijente iz člana 2. stava (1) tačka c) ove odluke definiše primjeren modalitet koji sadrži posebne mjere iz člana 3. ove odluke koji će omogućiti klijentima da u narednom periodu uspostave održivi model poslovanja i uredno izmiruju obaveze prema NFI.
- (2) Modalitet može sadržavati jednu ili kombinaciju više posebnih mjera, na osnovu zahtjeva klijenta i pojedinačne kreditne analize, temeljem kojih je NFI procijenila da će odobrene mjere pomoći klijentu da u budućem periodu uredno izmiruje svoje obaveze prema NFI.
- (3) NFI može definisati modalitet za pojedinačnog klijenta NFI ili na portfolio osnovi.

- (4) Prilikom definisanja modaliteta za pravna lica koja imaju izloženosti u bankama i drugim nedepozitnim finansijskim institucijama, NFI treba da aktivno djeluje u cilju usaglašenog djelovanja sa bankama i drugim nedepozitnim finansijskim institucijama u pronalaženju zajedničkog modaliteta za naknadno prilagođavanje realnih mogućnosti otplate obaveza.
- (5) U okviru primjene posebnih mjera, efektivna kamatna stopa za modificirane izloženosti ne može biti veća nego što je bila definirana važećim ugovorom. Navedeno se ne odnosi na posebnu mjeru iz člana 3. stav (1) tačka a) ove odluke, a shodno odredbi iz člana 5. stav (1) ove odluke.
- (6) Prilikom ugovaranja posebnih mjera, NFI ne može naplaćivati dodatne naknade za izvršene usluge, odnosno naknade povezane sa modifikacijom izloženosti.
- (7) Za promjene prvobitno ugovorenih uslova mikrokredita i finansiranja putem lizinga, NFI je u obavezi osigurati pismenu saglasnost svih ostalih ugovornih strana u mikrokreditnom i lizing poslu.

Član 5. Moratorij

- (1) Moratorij, u smislu ove odluke, predstavlja odgodu plaćanja obaveza definisanih u članu 2. stav (1) tačka b) ove odluke i prestanak obračuna dodatnih naknada, redovne i zatezne kamate na iznos dospjelih potraživanja.
- (2) Moratorij kao jedna od posebnih mjera u okviru modaliteta može se ugovarati najduže do šest mjeseci za klijente NFI kod kojih je zbog vanrednih okolnosti utvrđeno značajno oštećenje ili potpuno uništenje poslovne ili privatne imovine ili mjesta stanovanja ili poslovanja, tako da isto privremeno ne može služiti primarnoj namjeni, kao i za klijente koji mogu dokumentovati da su radi ovog događaja njihovi prihodi umanjeni ili će potencijalno biti umanjeni više od 50% u odnosu na period kada je vršena prethodna procjena kreditne sposobnosti.

Član 6. Posebna pravila za upravljanje kreditnim rizikom

- (1) NFI može klijentima odobriti jednu ili više posebnih mjera (modalitet) na obaveze i iste zadržati u kategoriji klasifikacije s pripadajućim postotkom rezerviranja i kategorizacijom (klasifikacijom) u kojoj su bili na dan 30.09.2024. godine i zaustaviti brojač dana kašnjenja za vrijeme trajanja posebnih mjera.
- (2) Nakon isteka perioda na koji su odobrene posebne mjere iz stava (1) ovog člana, rezerve za gubitke se formiraju u skladu s metodologijom propisanom Odlukom o minimalnoj visini i načinu formiranja, upravljanja i održavanja rezervi za gubitke i upravljanje rizicima lizing društva ("Službene novine Federacije BiH", broj 46/09) i Odlukom o visini i načinu formiranja i održavanja rezervi za pokriće kreditnih gubitaka MKO ("Službene novine Federacije BiH", broj 27/07) od datuma isteka posebne mjere, nastavljajući izračun broja dana kašnjenja zatečen na dan 30.09.2024. godine.

Član 7. Odobrenje posebnih mjera

- (1) NFI može posebne mjere iz člana 3. ove odluke provoditi na osnovu zahtjeva fizičkog i/ili pravnog lica ili njihovo korištenje može pokrenuti samoinicijativno u okviru redovnog procesa praćenja potraživanja u kašnjenju, imajući u vidu negativne ekonomske posljedice (direktne i/ili indirektne) uzrokovane vanrednim okolnostima.

- (2) Klijent NFI može podnijeti zahtjev za odobravanje posebnih mjera iz člana 3. ove odluke u pisanoj formi najkasnije u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ove odluke, uz prilaganje dokaza da je isti direktno ili indirektno pogođen negativnim posljedicama vanrednih okolnosti.
- (3) U slučaju da je klijent NFI pretrpio indirektnu materijalnu štetu (gubitak tržišta, kupaca, dobavljači i dr.), NFI će od klijenta tražiti dodatnu dokumentaciju definisanu internim aktima NFI, a koja dokazuje nastanak štete za klijenta usljed vanrednih okolnosti.
- (4) NFI će svojim internim aktima utvrditi dodatne kriterije koje klijenti moraju ispunjavati da bi im odobrila posebne mjere iz člana 3. ove odluke, te dokumentaciju koja je potrebna za dokaz da je klijent direktno ili indirektno pogođen negativnim posljedicama vanrednih okolnosti.
- (5) Prije odobrenja posebnih mjera propisanih ovom odlukom, NFI je dužna da klijente upozna sa mogućnostima korištenja istih, svim uslovima i efektima posebnih mjera.
- (6) NFI je dužna utvrditi način evidencije o postupanju u skladu sa odredbama iz ovog člana i osigurati potpunu dokumentovanost provedenih postupaka.

Član 8.

Izvještavanje

- (1) NFI je dužna osigurati praćenje realizacije posebnih mjera, voditi posebne analitičke evidencije na način da sve aktivnosti o odobravanju i ugovaranju posebnih mjera iz ove odluke i njihovi efekti budu pregledni i dostupni za potrebe NFI, kao i u svrhu nadzora koji obavlja Agencija.
- (2) NFI je dužna izvještavati Agenciju o primjeni posebnih mjera u skladu sa formom i u rokovima koje će propisati direktor Agencije.

Član 9.

Rok trajanja

Ova odluka je privremenog karaktera i primjenjuje se do njenog opoziva od strane Agencije.

Član 10.

Stupanje na snagu

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj: U.O.-01V-02/24
Sarajevo, 08.10.2024. godine

PREDSJEDNICA
UPRAVNOG ODBORA

Ivanka Galić, dipl.ecc. s.r.